

Napalm Girl

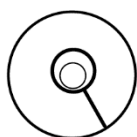
Kamil Činátl

Vzdělávací cíl

Cvičení se zaměřuje na práci s jednou z ikonických fotografií, které přispěly k ukončení války ve Vietnamu. Jedná se o snímek „Napalm Girl” fotografa Nicka Uta, který byl pořízen 8. června 1972 a zachycuje dívku Kim Phuc po náletu jihovietnamského letectva na vesnici Trang Bang. Srovnání výřezu a celku slavného snímku podněcuje kritický přístup vůči fotografii jako důvěryhodnému informačnímu médiu. Cvičení lze spojit s výkladem o válce ve Vietnamu, fotografie zohledňuje perspektivu vietnamského obyvatelstva a ilustruje dopady války na civilisty. Další možný cíl souvisí s vlivem médií na americkou společnost. Na internetu mohou žáci dohledávat informace o příběhu fotografa a zraněné dívky, což přispěje k rozvoji dovedností, jak získávat informace a kriticky je hodnotit.

Jednotlivé operace

Ikony na jednotlivých slidech cvičení poukazují na to, jaký druh operace daná obrazovka umožňuje:

Při kliknutí levým tlačítkem do obrazu přiblíží lupa část obrazu ve výřezu.

Do boxu pro text zapisujete odpověď na otázku nebo jiný komentář (dle zadání).

Aplikace umožňuje uživateli, aby na fotografii barevně označil důležité prvky a doplnil je textovým komentářem. Tahem myši se stisknutým levým tlačítkem kreslíte do obrazu. Nakliknutím na nakreslený tvar pravým tlačítkem otevřete menu s nabídkou úkonů: změnit barvu tvaru, (T) doplnit textový komentář, (X) smazat nakliknutý objekt.

Základní typy práce s cvičením

1. Učitel může pracovat společně s celou třídou s využitím dataprojektoru. Zanáší pak výsledky práce do jednoho cvičení. Po vyplnění toto cvičení ukládá, aby mu je server odeslal na zadanou e-mailovou adresu. Výsledek společné práce může nasdílet žákům.
2. Historylab lze využít ke skupinové práci ve třídě, pokud je možné pracovat s několika počítači. Učitel předá žákům odkaz na konkrétní cvičení a instruuje je, aby na závěr cvičení vyplnili e-mailovou adresu jednoho ze žáků ve skupině i adresu učitele a uložili výsledky práce. Vyplněná cvičení server odešle na zadané adresy. Žák, jemuž cvičení přišlo na e-mail, může výsledky rozposlat ostatním členům skupiny.
3. Učitel může cvičení zadat i jako domácí úkol. Musí žákům odeslat odkaz na cvičení a instruuje je, aby po vyplnění úkolu zadali svou e-mailovou adresu i adresu učitele a uložili výsledky práce. Vyplněná cvičení server odešle na zadané adresy.

Prameny

Napalm Girl, 8. června 1972, fotografoval Nick Ut. Snímek zachycuje situaci po náletu jihovietnamského letectva na vesnici Trang Bang. Dívka Kim Phuc je popálena napalmem. Zdroj: ČTK/AP/Ut Nick

Neupravená verze fotografie.

Zdroj: ČTK/AP/Ut Nick

Doporučený postup pro společnou práci v hodině s dataprojektorem

- 1. Úvodní fáze.** Třída si pozorně prohlíží fotografii na dataprojektoru. Společně se snaží zaznamenat první dojmy. Žáci popisují pocity, jež v nich snímek vyvolává a učitel (či vybraný žák) zapisuje postřehy do textového pole. Na druhém slidu se společná práce zaměřuje na věcnou analýzu fotografie. Žáci popisují, co vidí na fotografii. Učitel (či vybraný žák) označuje body a doplňuje k nim popisné komentáře. (15 minut)
- 2. Srovnávací analytická fáze.** Žáci společně srovnávají první snímek (výřez) s jeho neupravenou verzí (celek). Učitel moderuje diskusi nad rozdíly mezi dvěma verzemi téhož snímku. S pomocí žáků návazně označuje na fotografiích prvky, které se změnily a které zůstaly stejné, a doplňuje je krátkými textovými komentáři. Může se vracet k zápisům na předchozích slidech. (10 minut)
- 3. Interpretační fáze.** Pokud v průběhu popisu fotografie formulovali žáci vlastní otázky, pak je učitel nyní může zapojit mezi interpretační otázky obsažené na čtvrtém slidu: Proč fotograf snímek upravil? Jak se změnilo vyznění fotografie? Jak na fotografii reagovala americká veřejnost? Učitel moderuje diskusi ve třídě a zapisuje její výsledky do textových polí.

Následně vyplňuje identifikační údaje a ukládá cvičení na server.
(10 minut)

4. **Navazující fáze.** Učitel navazuje na práci s fotografiemi látkou dle vlastních preferencí.

Doporučený postup pro skupinovou práci ve třídě

1. **Úvodní fáze.** Žáci se rozdělí do skupin, v jejichž rámci si prohlížejí fotografii a zapisují si první dojmy. Nejprve se věnují pocitům, které v nich fotografie vyvolává. Zapisují postřehy do textového pole. Na druhém slidu se žáci zaměřují na věcnou analýzu fotografie. Popisují prvky, jež vidí na fotografii. Označují body a doplňují k nim popisné komentáře. (10 minut)
2. **Srovnávací analytická fáze.** Žáci ve skupině srovnávají první snímek (výřez) s jeho neupravenou verzí (celek). Označují na fotografiích prvky, které se změnilo a které zůstaly stejné, a doplňují je krátkými textovými komentáři. Mohou se vrátit k zápisům na předchozích slidech. (5 minut)
3. **Interpretační fáze.** Pokud v průběhu analýzy formulovali žáci vlastní dotazy, pak je učitel zapojí mezi interpretační otázky obsažené na čtvrtém slidu: Proč fotograf snímek upravil? Jak se změnilo vyznění fotografie? Jak na fotografii reagovala americká veřejnost? Žáci ve skupině zapisují své názory do textových polí. Učitel instruuje žáky, aby zadali identifikační údaje a uložili cvičení. (5 minut)
4. **Prezentační a diskuzní fáze.** Žáci si navzájem představují výsledky skupinové práce a diskutují nad závěry srovnání. (10 minut)
5. **Navazující fáze.** Učitel navazuje na práci s fotografiemi látkou dle vlastních preferencí.

Doporučený postup pro domácí úkol

Domácí úkol doporučujeme zadávat třídě, která již má zkušenost s aplikací z práce v hodině. Vzdělávací dopad úkolu se zvyšuje, pokud mu věnujeme pozornost v navazující hodině. Učitel žákům odešle e-mailem odkaz na cvičení. Díky zkušenostem s aplikací by se měli v prostředí snadno zorientovat a plnit úkoly dle zadání. Učitel může předem zdůraznit výstupy, které se mu jeví jako klíčové a které by měli žáci prezentovat na navazující hodině. Učitel tak může zrychleně a společně s celou třídou projít cvičení přes dataprojektor a po linii navržené výše. Zaměří se přitom zejména na prezentační a diskuzní fázi, v jejímž rámci mohou žáci představit, jakých prvků si na fotografii povšimli a jak odpověděli na otázky ze závěru cvičení. Učitel zjišťuje, zda práce

s fotografií negenerovala ještě další otázky. Dle vlastní preference pak zapojuje výstupy z domácí práce s prameny do dalšího výkladu.

Možné výstupy

Úvodní fáze. V rámci práce s ikonickým snímkem by žáci měli odlišit první emotivní dojmy, které snímek vyvolává, od věcné analýzy, jež se zaměřuje na popis fotografie. Pokud zaznívají otázky po tom, co je na snímku zachyceno, učitel zváží, zda doplní informaci, či nechá žáky, aby se pokusili sami kontext doplnit. Na druhém slidu se objevuje popis, který základní kontext nabízí.

Srovnávací fáze. Žáci získávají podrobnější informace o vzniku fotografie. Mohou se soustředit na určení rozdílů. Mohou postřehnout, že se mění kompozice fotografie (dívka již není ve středu), přibývají další postavy, klíčový prvek ovšem představuje voják, který si mění film ve fotoaparátu. Do popředí se dostává téma lidského chování ve válce, role válečného zpravodajství a též důvěryhodnost fotografie jako zpravodajského média.

Interpretační fáze. Žáci by měli postřehnout, že vyznění neupravené fotografie se oproti výřezu mění. Přítomnost vojenských fotografů působí rušivě a podněcuje zneklidňující otázku: Proč se vojáci nevěnují zraněným a vyděšeným dětem? Fotograf snímek upravil, aby zesílil jeho emotivní vyznění a dopad na publikum. Obraz dětského utrpení posílil odpor americké veřejnosti vůči vojenské účasti USA ve Vietnamu. Ikonická fotografie zvýšila politický tlak na ukončení války. Důležité je též napětí mezi prvními emotivními dojmy, věcným popisem a kritikou manipulativní povahy publikované fotografie. Žáci by si měli osvojit kritickou nedůvěru vůči fotografiím, které jsou emotivně působivé.

Prezentační a diskuzní fáze. Je důležité, aby žáci mohli vyjádřit vlastní postoje k fotografii a v rámci diskuze je případně argumentačně obhájili, či revidovali.

Navazující fáze. Na práci s fotografií může učitel napojit celou řadu témat dle vlastní preference. Zajímavou možností představuje pátrání po osudech dívky zachycené na snímku. Silný je též příběh fotografa Nicka Uta. Zde může posloužit internet. Učitel může žáky pověřit, aby doma pátrali, v jakých souvislostech se s fotografií setkali jejich rodiče a prarodiče. Zajímavý doklad poskytuje Rudé Právo z 10. 6. 1972:

(<http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1972/6/10/7.png>)